

Sdělení představenstva České advokátní komory

ze dne 8. dubna 1997

k otázce výkonu činností neslučitelných s výkonem advokacie

Představenstvo České advokátní komory (dále jen "představenstvo") sděluje, že při posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátů a při rozhodování o pozastavení výkonu advokacie vychází při aplikaci ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) a § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále také jen "zákon") - pokud jde o výklad pojmu "jiná činnost neslučitelná s výkonem advokacie" - z následujících zásad:

1. Zákon nepovažuje advokacii za činnost výlučnou, tj. takovou činnost, která by nemohla být vykonávána soutěžně s činnostmi jinými.

Některé činnosti však souběžně s advokací být vykonávány nemohou a jsou proto překážkou pro zápis do seznamu advokátů (§ 5 odst. 1 písm. g/ zákona) nebo důvodem k pozastavení výkonu advokacie (§ 9 odst. 1 písm. a/ zákona).

Zákon sám činnosti neslučitelné s výkonem advokacie (dále jen „neslučitelné činnosti“) výslovně nevymezuje a je proto nezbytné uvedená ustanovení zákona interpretovat. Představenstvo vychází z toho, že základním hlediskem při interpretaci je soulad jednotlivých činností se základními principy advokacie, které lze ze zákona o advokacii odvodit.

Za takové základní principy advokacie, resp. výkonu advokacie, představenstvo považuje zejména nezávislost advokáta (především nezávislost na státu a jeho orgánech), nadřazenost zájmů klienta nad osobními nebo jinými zájmy advokáta, nepřípustnost omezení nebo vyloučení advokátovy odpovědnosti za jím poskytované právní služby a zájem na zachování cti a vážnosti advokacie.

Za neslučitelné s výkonem advokacie lze potom považovat takové činnosti, které budou jakýmkoliv způsobem v rozporu se shora uvedenými principy, na nichž je advokacie založena.

Na základě těchto východisek dospělo představenstvo k určitým konkrétním závěrům ohledně v praxi nejčastějších – a nejčastěji diskutovaných – situací; tyto závěry představenstva jsou obsaženy dále pod body 2 až 11.

2. Advokát nesmí být v pracovním nebo jiném obdobném poměru, vyjma pracovního poměru vysokoškolského učitele; výjimku – pokud jde o určité vědecké pracovníky v oboru právo – stanoví § 60 zákona.

Za poměr obdobný poměru pracovnímu je třeba považovat zejména poměr služební (například služební poměr vojáka z povolání nebo služební poměr policisty) a členský poměr k družstvu, pokud součástí povinností vyplývajících z tohoto členského poměru je i výkon práce pro zaměstnavatele spojený s určitou závislostí na něm (povinnost dodržovat pracovní příkazy a povinnost podrobit se kontrole jejich dodržování apod.).

Za poměr obdobný poměru pracovnímu je třeba považovat i takový vztah mezi advokátem a jiným subjektem, který má jinou právní formu, avšak jehož obsahem je výkon činností či prací pro tento subjekt za podmínek splňujících jinak shora uvedené znaky pracovního poměru (srov. § 27 odst. 1 zákoníku práce a § 6 odst. 1 písm. a/ zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů).

Za neslučitelnou bude zpravidla nutné považovat i činnost vykonávanou na základě dohody o pracovní činnosti (§ 237 zákoníku práce), zejména byla-li uzavřena na dobu neurčitou nebo na větší rozsah práce a jestliže na základě této dohody je advokát povinen při své činnosti dodržovat pokyny zaměstnavatele a podrobit se jeho kontrole (srov. § 233 odst. 2 písm. c) zákoníku práce).

Za neslučitelnou nebude naproti tomu zpravidla považována činnost vykonávaná na základě dohody o provedení práce (§ 236 zákoníku práce), a to zejména v těch případech, kdy jejím předmětem je činnost znalecká, tlumočnická, přednášková, umělecká či osvětová. Stejně tak není neslučitelný výkon takových činností prováděný na základě smlouvy o dílo nebo jiné obdobné smlouvy uzavřené podle občanského zákoníku.

3. Právní služby nemohou být advokátem poskytovány jinak než výkonem advokacie, a to způsobem a za podmínek stanovených zákonem. Advokát je oprávněn poskytovat právní služby ve všech věcech; advokát tedy může například zastupovat a poskytovat porady v obchodních věcech, v daňových a účetních záležitostech, při obchodech s nemovitostmi či cennými papíry nebo ve věcech průmyslového vlastnictví. Advokát však nemůže působit současně například jako notář, daňový poradce, auditor, patentový zástupce, makléř či jako fyzická osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění v oboru ekonomického poradenství, obchodu s nemovitostmi (realitní kancelář) nebo zprostředkování v oblasti obchodu a služeb.

4. Advokát nesmí poskytovat právní služby v rámci své účasti nebo jinou svou činností v obchodní společnosti, jejímž předmětem podnikání (činnosti) je specializovaná právní pomoc poskytovaná na základě jiného právního předpisu než zákona o advokacii (viz § 2 odst. 2 písm. a) zákona). To pochopitelně nebrání tomu, aby advokát poskytoval takové společnosti právní služby na základě mandátní nebo jiné obdobné smlouvy, jejímž předmětem je poskytování právních služeb.

5. Činnost vykonávaná na základě živnostenského nebo jiného podnikatelského oprávnění není s výkonem advokacie zásadně neslučitelná; nejvhodnějším způsobem výkonu podnikatelské činnosti – zejména s ohledem na její povahu – však nebude její osobní výkon advokátem, nýbrž výkon prostřednictvím jiné osoby, například odpovědného zástupce (viz § 11 odst. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů).

Advokát však musí v každém případě dbát, aby jím vykonávaná podnikatelská činnost nebyla představenstvem považována za neslučitelnou

a) podle bodu 3;

b) proto, že činnosti vykonávané v rámci podnikatelské činnosti se i jinak překrývají s činnostmi, které jsou advokáty poskytovány v rámci výkonu advokacie (viz § 1 odst. 2

zákona) a to takovým způsobem, že při jednotlivých úkonech není možné určit, zda byly advokátem učiněny při výkonu advokacie nebo při výkonu podnikatelské činnosti;

c) z důvodu možného ohrožení nezávislosti advokáta;

d) z důvodu možného snížení cti a vážnosti advokacie jako celku (viz bod 11).

6. Za stejných podmínek, za jakých je s výkonem advokacie slučitelné individuální podnikání (viz bod 5), může být advokát členem obchodních společností s osobním ručením (společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti).

7. S výkonem advokacie není zásadně neslučitelné ani advokátovo členství v kolektivních statutárních nebo jiných orgánech obchodních společností, resp. výkon funkce individuálního orgánu obchodní společnosti (jednatel společnosti s ručením omezeným); touto formou nesmí být však obchodní společnosti poskytována právní pomoc. Advokát musí však dbát na to, aby tato jeho činnost nebyla považována za neslučitelnou v důsledku ohrožení advokátovy nezávislosti, popřípadě z jiných důvodů uvedených v tomto sdělení.

8. Za neslučitelný s výkonem advokacie nelze považovat výkon činností s výkonem advokacie tradičně spojených, a to ať již zákonem či jiným právním předpisem výslovně zmíněných, jako je tomu například u správce dědictví či správce konkurzní podstaty (viz § 56 zákona o advokacii) nebo jiných, například jednání jménem podnikatele na základě prokury. I při výkonu těchto činností musí však být advokátem dbáno na to, aby jejich hlavním předmětem bylo poskytování právních služeb v souladu se zákonem o advokacii při šetření povinností vyplývajících ze zvláštních právních předpisů tyto činnosti upravujících.

9. Překážkou k výkonu advokacie nemůže být vlastnictví či oprávnění z jakýchkoliv práv k majetku v jakékoliv formě, jakož i správa a hospodaření s tímto majetkem, včetně brání výnosů či užitků z něho; to pochopitelně platí i pro kapitálovou účast v obchodních společnostech (například obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným).

10. S výkonem advokacie není zásadně neslučitelný výkon veřejných funkcí, například výkon povinností vyplývajících z funkce senátora, poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu či člena obecního zastupitelstva; v jednotlivých případech může však sama povaha určité veřejné funkce vylučovat současný výkon jiné výdělečné činnosti, včetně výkonu advokacie.

11. Za neslučitelné s výkonem advokacie je třeba považovat veškeré činnosti, které snižují advokáta v očích veřejnosti, vzbuzující pochybnosti o jeho poctivosti nebo jinak poškozující jeho dobré jméno, jakož i dobré jméno advokacie jako celku; takové činnosti je třeba považovat za neslučitelné s výkonem advokacie bez ohledu na jejich právní formu, rozsah, délku trvání či okolnost, zda se jedná o činnosti vykonávané za úplatu či bezplatně.

12. Představenstvo připomíná, že výčet uvedený pod body 2 až 11 nemůže být v žádném případě považován za výčet taxativní a že je tedy v každém jednotlivém případě nutné bedlivě zvážit, zda advokátem nebo uchazečem o zápis do seznamu advokátů zamýšlená či již vykonávaná činnost je v souladu se základními principy advokacie, které jsou uvedeny pod bodem 1. Je-li advokátem vykonávaná činnost s těmito principy, a tedy s výkonem advokacie neslučitelná, je advokát povinen tuto okolnost Komoře oznámit (§ 29 odst. 2 zákona).

13. Představenstvo upozorňuje, že shora uvedené zásady, z nichž vychází, a i nadále bude vycházet při výkladu zákona o advokacii, byly obsaženy již v dřívější právní úpravě advokacie v České republice (včetně dřívější právní úpravy komerčních právníků); v praxi Komory při zápisech do seznamu advokátů a při rozhodování o pozastavení výkonu advokacie § 9 odst. 1 písm. a) zákona nedochází tedy k žádným změnám. Představenstvo tak navazuje na obdobné zásady, které byly obsaženy ve "Stanovisku představenstva ČAK k otázce neslučitelnosti výkonu advokacie s jinou činností" schváleném představenstvem dřívější České advokátní komory zřízené zákonem č. 128/1990 Sb., o advokacii (viz Bulletin advokacie č. 2/93, str. 40 až 42).

Představenstvo konečně upozorňuje i na okolnost, že jakkoliv shora formulované zásady vyjadřují jeho dlouhodobější názor na výklad příslušných ustanovení zákona o advokacii, lze předpokládat, že některé z těchto zásad budou v budoucnu korigovány rozhodnutími soudů, popřípadě takovými rozhodnutími budou doplněny některé zásady další; vzhledem k tomu však, že se jedná o aktuální a pro činnost advokátů velmi závažnou problematiku, představenstvo považovalo za nutné se k ní touto formou znovu vyjádřit.

JUDr. Karel Čermák, v. r.

předseda

České advokátní komory

V Praze dne 8. 4. 1997